

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2018-740

17.10.2018

Gjensidige Forsikring ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Skade på betongdekke og armering i gjødselkjeller – plutselig skade?

Sommeren 2017 ble det oppdaget skader på betongdekket i gjødselkjelleren i sikredes fjøs. Betongdekket og armeringen hadde blitt kraftig brutt ned, lenge før den antatte levetiden var utløpt. Det ble foretatt flere befaringer av ulike fagkyndige, men det var uklart hva som var hovedårsak til at skadene hadde oppstått. Selskapet avsto dekning og anførte blant annet at skadene ikke hadde oppstått plutselig. Sikrede var uenig og anførte videre at skadene måtte anses som følgeskader etter håndverkerfeil. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde dokumentert en dekningsmessig skade.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: anslått til ca. kr 2 500 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på gjødselkjelleren i sikredes driftsbygning.

Sikredes forsikring har bl.a. følgende vilkår:

Dekkes

- Plutselig og uforutsett skade

Dekkes ikke

...

- Utgifter til vedlikehold og forbedringer

...

- Skade som følge av korrosjon/oksidasjon/slitasje som er en naturlig følge av bruk eller annen gradvis forringelse

...

- Skade på komponent som har material-/ dimensjonerings-/ eller konstruksjonsfeil eller er feil montert/utført

...

Dekkes

- Følgeskader på bygning etter feil utført av godkjent autorisert håndverker eller entreprenør inntil kr. 10 millioner og konstatert innen 10 år etter at arbeidet ble utført

Dekkes ikke

...

- Utbedring av selve feilen/mangelen

Sikrede oppdaget sommeren 2017 skader på betongdekket i gjødselkjelleren i driftsbygningen sin. Bygningen er et fjøs på ca. 300 m² bygget i 1994/95. Sikrede meldte skaden til selskapet 28.6.17.

Selskapet rekvirerte takstmann V som besiktiget skaden 29.6. Fra skaderapporten datert 30.6. hitsettes:

Årsak til skade

Korrosjon, pga liten overdekning på underside av dekke-elementer mot gjødselkjeller.

...

Skadeomfang

Korrosjonsskade på flere av betongelementer på dekke mellom fjøs og gjødselkjeller. Korrosjon har pågått over tid.

Det er anbefalt jevnlig tilsyn og vedlikehold av denne type konstruksjoner.

...

Reparasjonsbehov

Gjødselkjeller bør tømmes og rengjøres. Betongdekket med korrosjonsskader må kontrolleres og vedlikeholdes/ forsterkes før det oppstår skade.

Anbefaler og innhente ekspertise på fagområdet for å komme med forslag til tiltak for reparasjon/vedlikehold av konstruksjon.

Selskapet avsto dekning ved brev 30.6. og viste i hovedsak til at skaden ikke hadde inntruffet plutselig.

Sikrede kontaktet leverandøren av spenndekkene (firma S) og ulike fagkyndige for å vurdere skaden. De sakkyndige, sikrede og tidligere eier foretok felles befarings 16.8.

Firma O besiktiget skaden på nytt 21.8. Gjødselkjelleren var på det tidspunktet ikke tømt, og firmaet skrev at det ville bli foretatt en ny befarings når dette var gjort. Det ble utarbeidet en rapport datert 25.8. I rapporten sto det at det var grunn til å tro at konstruksjonen hadde passert "initieringsperioden", som vil si at betongens evne til å beskytte armeringen ikke lenger var til stede. Dette skyldtes antakelig korrosjon som hadde gått fortare enn forventet på grunn av redusert overdekning.

Rapporten ble oversendt til selskapet som opprettholdt sitt avslag ved brev 28.8. Selskapet viste også til at skade som følge av konstruksjonsfeil ikke var dekket, og at følgeskader etter feil utført av autorisert håndverker måtte være konstatert innen ti år etter at arbeidet ble utført, for å være dekningsmessig.

Firma O foretok en ny befarings 15.9. hvor også takstmann V og en representant fra et firma med kompetanse innen bygg og betong (firma H) var med.

Firma O utarbeidet en ny rapport datert 20.9. Fra denne hitsettes:

3. LEVETID OG BESTANDIGHET

"Rapport – fase 1" omtaler noe om hvordan og hvorfor betongkonstruksjoner blir brutt ned. Høy luftfuktighet, tilgang til surstoff, varme og høyt kloridinnhold er nøkkelfaktorer for høy nedbrytning. Når karboniseringsfronten har nådd armeringen gir dette en påfølgende korrosjonsperiode og avskalling og redusert armeringstverrsnitt som følgeskader.

I luftrommet over gjødselen vil det også kunne utvikles hydrogensulfid. Denne absorberes i fuktighet under dekket, på vegger, søyler og dragere og forårsaker et kjemisk angrep av svovelsyre på betongkonstruksjonene.

Fra første dag blir betongkonstruksjoner utsatt for nedbrytningsprosesser. Likevel er betong i dag et anerkjent og utbredt produkt som brukes i krevende konstruksjoner som f.eks. broer, undersjøiske konstruksjoner og gjødselslagrer.

Levetid og bestandighet i de ulike miljøene sikres i hovedsak ved betongoverdekning, betongkvalitet og rissviddebegrensing. Når dette er ivarettatt kan det forventes 50-100års levetid for en konstruksjon selv i et krevende miljø, da dette skal være hensyntatt i overnevnte betingelser.

Så langt en har kartlagt finner en at de stedstøpte konstruksjonene i gjødselslageret har riktig overdekning på armering i henhold beskrivelse og tegninger. Likevel har nedbrytningen gitt omfattende skader allerede etter 22år.

Miljøet i gjødselslageret er aggressivt og krevende å forebygge, men 22års nedbrytningstid ansees ikke som en naturlig nedbrytningsperiode, da det for de stedstøpte konstruksjonene normalt skal kunne forventes minst 50år ved utført forebygging.

Etter befaringen oppdaterte takstmann V sin rapport. Fra denne hitsettes:

Årsak til skade

Skader på dekkeelementer dragere og søyler i gjødsellager.

De mest omfattende skadene er på dekkeelementer. Disse har så omfattende skade at det er fare for sammenbrudd.

Årsak til skade på dekke-elementer er trolig en kombinasjon mellom liten overdekning (ca 25-30mm) og det svært aggressive miljøet. En bør også undersøke om armering har hatt dårlig vedheft til betong under produksjon av elementer, noe som kan ha ført til redusert pilhøyde, riss og startet korroderingsprosessen.

Når det gjelder dragere og søyler er det trolig det aggressive miljøet og evt avvik på betongkvaliteten som kan være årsak til skade.

Utvikling av skade har pågått over tid.

...

Skadeomfang

Korrosjonsskade som følge av karbonatisering på betongelementer på dekke mellom fjøs og gjødselkjeller, samt på bjelker og søyler. Utvikling av skader har pågått over tid.

Sikrede klaget på selskapets avslag ved brev 9.10. og anførte blant annet at skaden hadde oppstått plutselig, at den hadde sammenheng med karbonisering i betongen, og at korrosjonen i armeringen var en følgeskade av dette.

Selskapet avsto klagen ved brev 11.10. og opprettholdt i stor grad sin vurdering.

Sikrede klaget på avslaget ved brev 28.11. og rettet kritikk mot selskapets saksbehandling. Han anførte at avslagene var uklare, at skaden hadde oppstått plutselig og uforutsett, og at unntakene ikke kom til anvendelse.

Selskapet opprettholdt sin vurdering ved brev 15.12.

Saken ble klaget til Finansklagenemnda 4.6.18 vedlagt en rapport fra firma M. Firmaet hadde testet seks kjerneprøver av betong mottatt fra sikrede, for å fastslå trykkfasthet, grad av karbonisering og kloridinnhold i disse. Sikrede anførte at rapporten viste at takstmann V sine vurderinger var uriktige.

Sikrede krever dekning for skadene og anfører at de oppsto plutselig og uforutsett, og at ingen av unntakene kan gjøres gjeldende. Vurderingene gjort av takstmann V er uriktige. Sikrede har subsidiært anført at skaden er dekningsmessig etter punktet i vilkårene om følgeskader etter håndverkerfeil.

Sikrede viser til at kjelleren ble rengjort og tømt etter takstmannens siste befaring, og at betongelementene mest sannsynlig ikke var i henhold til kravene om 40 mm overdekning. Sikrede har vist til målinger gjort av firma M som skal tilsi at betongen ikke var utsatt for karbonisering, og at den eksakte skadeårsaken fortsatt er ukjent.

Selskapet avviser ansvar og anfører at skaden ikke er plutselig. Uansett vil den omfattes av unntakene for skader som følge av korrosjon og konstruksjonsfeil. Dekningen for skade som følge av håndverkerfeil gjelder skade som er konstatert innen ti år etter at arbeidet ble utført, og her gikk det lenger tid.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for skade på bygning.

Forsikringen omfatter "Plutselig og uforutsett skade", men har unntak for:

- Skade som følge av korrosjon/oksidasjon/slitasje som er en naturlig følge av bruk eller annen gradvis forringelse

...

- Skade på komponent som har material-/ dimensjonerings-/ eller konstruksjonsfeil eller er feil montert/utført

Ifølge selskapets første takst skyldes skaden korrosjon som har pågått over tid. Dette utdypes i en senere takst med:

Skadeomfang

Korrosjonsskade som følge av karbonatisering på betongelementer på dekke mellom fjøs og gjødselkjeller, samt på bjelker og søyler. Utvikling av skader har pågått over tid

Nemnda forstår sikredes takst slik at nedbrytningen av betongen som følge av korrosjon har tatt raskere tid enn forventet, men dette er ikke tilstrekkelig til å si at skaden er "plutselig". Nemnda kan derfor ikke se at det er holdepunkter for å fravike selskapets takst.

Sikrede anfører at skaden skyldes håndverksfeil. Forsikringen omfatter "Følgeskader på bygning etter feil utført av godkjent autorisert håndverker eller entreprenør inntil kr. 10 millioner og konstatert innen 10 år etter at arbeidet ble utført", men ikke "Utbedring av selve feilen/mangelen". I dette tilfellet gikk det mer enn 20 år fra arbeidene ble utført til skaden ble konstatert. Skaden var derfor ikke omfattet av dette vilkåret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Line Merete Lileng (nøytralt oppnevnt medlem), Elisabet Okkenhaug (selskapsrepresentant), Peter Bjurvill (selskapsrepresentant), Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant) og Lars Erik Lundgaard (næringsrepresentant).